Edda. — **Edda Islandorum** an. Chr. 1215 Islandice conscripta ... nunc primum Isl., Danice et Lat ... in lucem prodit opera et studio P. J. Resenii. Havniae 1665. 190 blad. Hermannsson 114. — **(Hávámál).** Ethica Odini pars Eddae Saemundi vocata Haavamaal. Ed. P. J. Resenius. Havniae 1665. 14 blad plus »Mendae typographicae», 2 blad. Herm. 228. — **(Völuspa).** Philosophia antiqvissima Norvego-Danica dicta Woluspa. Ed. P. J. Resenius. Havniae 1665. 18 blad. Herm. 628. — Philosophia antiqvissima Norvego-Danica dicta Woluspa. Ex Bibliotheca P. J. Resenii. Haffniae 1673. (12), 104, (18) pp. Hermannsson. 628. Lit. 4:o. Nytt, gediget hlfrbd (Hedberg).

Hierta 1910: »Originalupplagor kompletta med det nästan alltid felande, ytterligt rara andra trycket av Völuspa av 1673. (Se Brunet m. m.)»

Edda. 1665.
Havamal. 1665.
Völuspa. 1665.
Völuspa. 1673.

Originalupplaga, komplett med
det nästan alltid felande, ytter-
ligt rara andra trycket af
Völuspa af 1673. (Se Brunet m.m.)

[illegible]
1910.

ETHICA ODINI
pars Eddæ Sæmundi
vocata
Haavamaal/
unà cum
ejusdem appendice
appellato
Runa Capitule/
à multis exoptata
nunc tandem
Islandicè & Latine
in lucem producta est
per
Petrum Joh. Resenium

AD SERENISSIMUM PRINCIPEM
GEORGIUM
PRINCIPEM DANIÆ ET NORVEGIÆ HÆREDITARIUM

HAVNIÆ
Imprimebat Henricus Gödeanus, Reg. & Ac. Typogr.
An. Chr. 1665.

Run. Capitul.

Stroph. 27.

Nu eru Haavamaal kvedenn hava hollu i havahollu at allthaurff Itasonum/ öthörff Ita Sonum:

Heill så er kvad/ heill så er kann
Niote så er nam/ heiter theirs hliddu

Nunc sunt sublimia dicta cantata in aula, sublimia valde necessaria filiis hominum.

Bene sit illi qvi cecinit, bene sit illi qvi novit,
Fruatur qvi didicit, bene sit illis qui auscultarunt.

SERENISSIME. PRINCEPS

GEORGI

PUBLICA. DANORUM. ET. NORVEGORUM. SPES

ALTERUM. ET. QVIDEM

AUREUM. DOMUS. AUGUSTISSIMÆ. FULCRUM

BONO. PATRIÆ. NATE

NATE. AD. ÆTERNITATEM

EXPRESSA. REGIS. IMAGO

VERA. ET. SOLIDA. PATRIS. TUI. GLORIA

CUI

IN. PARVO. CORPORE. MAGNA. EST. ANIMA

IN. CUJUS. FLORE

GLORIA. FORTUNA. POTENTIA

IN. QVO

SUMMA. OMNIA

TIBI. UNI [illegible]

ETHICAM. HANC. ODINI

VOLENS. DAT. LUBENS. SACRAT

PETRUS. RESENIUS

TU

SINU. EXCIPE. EAM

QVÆ

SUB. TUO. NOMINE

EGREDITUR. PROGREDITUR

ET. PER. FAMAM. AD. POSTEROS. TRANSMISSAM

A. SECULORUM. EDACITATE. VINDICA

IN-

INGENII. TUI. DITES. DOTES
REGNIS. HISCE. SECURITATEM
PRINCIPIBUS. FIDUCIAM
POPULIS. HILARITATEM
AUGENT
INGENIO. ITAQVE. CRESCE. ET. CORPORE
NATURÆ. EST. CRESCERE. CORPORE
CRESCERE. INGENIO. VIRTUTIS. EST
IDEM. AMOR. STUDIUM. VITA
DUOBUS. DANIÆ. ET. NORVEGIÆ. PRINCIPIBUS. EST
PAREANT. ERGO. ET. NOSCANT. OMNES
OMNIA. IMPERIA
DEI. BENEDICTIONE. AC. LIBERORUM. MULTITUDINE
ET. TUERI. ET. REGI
TU. INFINITIS. ILLUSTRATUS. VIRTUTIS. SPLENDORIBUS
ORBI. DIU. UT. AFFULGEAS
DIU. VIVAS. VIVAS. DIU
VOX. POPULI. EST. VOX. DEI

Haava Maal en Gømlu.

1. De Nomine & Etymo vocis.

Hávamál/ qvoad vocabulum, compositum esse constat à Genitivo Hava/qvod in Nominativo est Haar ɔ: celsus, sive mavis Have (idem est), & Maal sermo, gnome. Isto autem nomine se & suos collaterales Odinus appellasse legitur, cum à Gilvo Svecorum rege hospitaretur, & tunc etiam hæc metrificata moralia & res gestæ Odini, tanquam pro festivo delectamento, nec non doctrinali, solenni in convivio recitata fuisse Edda commemorat, ut appareat As fuisse ejus authorem & editorem, ipsum scilicet Odinum.

2. De Constructione Significativa.

Continet ut dixi moralia instituta & sana consilia præsertim circa hospitia divertentium, ubi auctor etiam suum iter uti successerit, obliqvè enarrat, & historiæ partem immiscet.

Seqvitur prima Stropha.

1. Gátter allar adur enn gange framm/
   Ummskodast skuln og offskygnast/
Thuy (a) Øngvann má Ørvænt um Alldur vera
   Hvars hans sitia fiendur á flete fyrer.

Ostia qvæq; ante exeundum
   Contemplentur atq; considerentur,
Nemo enim perpetuo periculo caret
   Ubi nam hostes in Area insidientur.

2. Giefendur heiler Gestur er inn umkomen
Hvar skal sitia sá/ Mioger sá Brádur (b) er ad brøndum skal/ sijns umm freista frama.

A vere datores, introvenit hospes, ubi vero is sedebit?
Perqvam est præceps qui in præliminari suum promoveri pertentabit.

3. Elldz er vant theim ed inn um kiemur og er á knie kalenn. Matar og Voda (c) er theim Manne thørff/ (d) sem ad off fiøll fared heffur.

Igne indiget introveniens, nam genua forte rig & Esca & strato opus est viro, qui per tesqua transierat.

4. Watns er thørff theim til verdar (e) kiemur / therdar og thiódladar / góds umrædes eff geta næde/ Ord edur endur thagu.

(a) Ongvum C. N. (b) Brandur & Dyrubrandur postes seu limina ostium item columnæ eminentiores præ foribus. (c) Woder & Reckiuvoder significant lectisternium. (d) Er um. C. N. (e) Werdur prandium, pænus (Nattverdur (cœna) Nadere. Thiodladur diversorium vulgare, Lad convivium. Jtur Lad Ord.

Opus est aqua ituro pransum, tersu quoq; & consortio lautè tractatu, si libet meruisse amica verba aut talionem.

5. Wits er thørff theim er vyda ratar/ dællt er heima hvort/ ad Augabragde verdur einge så / sidu ei kann er med Snotrum situr.

Sapientia opus est advenæ. Confidens domi quilibet est, nemo æstimatur qui ignorat mores, si discumbit cum disertis.

6. Ad hyggianda sinne skillde einge hæsen vera/ helldur gætenn ad gede/ Nær hoskur og thøgull kemur Heimes gestur garda til.

Circumspectam mentem subsannet nemo, observet magis affectum ipsum qvando gravis & generosus divertit ad domi Larem.

7. Wogestur er til verdar kemur / thunnu hliöde theiger Eyrum hlyder / Augum Skodar/ tha fiust frodur fyrer (f) hvor er.

Fortuitus hospes, ad fercula properans, exilis voce silet; Aures arrigit, oculis spectat, nam incolæ omnes sapiunt sibi.

8. Hinn er Sæll er sier vmm getur/ Loff edur Lyknstafe/ Ødælla er vm thad er Mann eiga skal/ Annars briöste J.

Felix ille qui ipse caller elogium sibi & artis fulcra, infaustum sæpe quod est petendum, ex alieni animi svasu.

9. Så er sæll er siålffur å / Loff og vit medann Lifer. Thuyad Jllt råd hefur madur opt theiged/ Annars brioste vr.

Beatus ille cui ipsi est encomion & sapere in sua vita: Nam consilium neqvam captaverant plures, ex alterius ortum pectore.

10. Wits er thorff theim er vyda ratar/ enn sialldann verda vyte vørud/ nema hyggende hafe og hoskann vin / thann ö brigdara fær einge Madur / enn sie Mannvit myked.

Raro culpa ritè vitatur, nisi sapientia sit amicus; nemo fautorem nanciscitur certiorem, qvam exuberans ingenium.

11. Byrde betra ber Mann ei brautu aff/ enn sie Mannvit myked / Aude betra thijker thad i ökunnum Stad / slykt er volads (g) vera.

Sarcinam nullam secum portat vir utiliorem quam ingenii vim: quia apud ignotos id opibus præfertur, & parat ultra spem amicam mensam.

12. Byrde betra ber Mann ei brautu aff/enn Mannvit myked. Enn vegnest hid verra/ vegur hann velle ad (h) thad er offdryckia Auls.

Sarcinã meliorẽ non portat profectus vir secum, qvã vim ingenii: nempe: Alias male cedit, & humi sternit hospitem, nempe nimia potatio inter pocula.

13. Eige er suo gott sem kveda/Aul (i) Allda Sonũ theß færa veit sem fleira dreckur/ sijns til geds Gume (k).

Non

(f) Hver. C.N. (g) Wolad: vo incertum, forte inde Wolad fortuita mensa (h) sic. C. N. (i) Øl significat omnem potum inebriantem, mulsum multum &c. Filios seculi vocat seculares viros; magni nominis. (k) Gume propriæ Censor vel procus, inde Brudgume.

Non adeo confert, uti affirmatur, cerevisia seculi filiis; quo plus potat, parcius sapit, Ebrius, suæ ignarus mentis.

14. Óminnes hegre heiter så fyrer Øldrum thrumer / han stelur gede (l) guma. Theß Fugls Fiødrum eg fiøtradur vard / i Garde Gunnladar.

Ardea avis oblivionis, in luxu latet bibaci; hæc suffuratur mentem hominis: Ejus alis sum irretitus, cum degerem in domo Gunnladæ.

15. Ølur er vard og offurølffe / ad hins frooda fiølvarens / thuy er ølur bestur ad aptur (m) heimter / sitt hvor ged Gume.

Ebrius eram & inebriabar in ædibus Fiølvarni; inter pocula optimum est, quod sobrius denuo datur esse.

16. Thagallt og hugallt / skillde thiódungs barn / og (n) vygdiarfur vera / Glafall og (o) Ryffur skillde Gunna hvor / uns sijns bydur bana.

Taciturnum & temperantem animosumq; oportet esse nobilem natum: Audax in armis æqvè hilaris; liberalis, & largus sit ad extrema fata.

17. Ósvinnur Madur hygst æ munu liffa / eff hann vid vyge varast / enn Elle (p) gefur theim Aungvann frid / thott geyrar (q) geffe.

Ignavus homo in æternum vivere existimat se si abstinet armis; sed senium nemini nec ille parcit, frameam quamvis fugerit omnem.

18. Koper (*) affglaper er til kinnes kemur / thylst hann vmm eda thrumer / allt er hann sylg (r) vm getur / vppe er thå ged Guma.

Torqvet Hirqvos temere fatuus hospita, garrit ultro vel est imperiosus, donec potum accipit inebriantem; deinde mens ejus exerit sese.

19. Witur er så eirn er vyda ratar / og heffur vm folld fared / hverju gede ad styre Gumna hver så er vitande vits.

Peregrinans late peritus est solus, qui terras plures transierat: hunc juvat scire & sapere quis sit genius cujusq; animi.

20. Hallde Madur å Kere / drecke thó ad hoffe / mæle tharffe eda theige.

Tenens poculum, potet moderate, loqvatur opportuna, aut omnino sileat.

Okynnes vijte thig einge Madur / thótt thu ganger snemma ad soffa.

Nemo tibi immodestiæ notam inurat, qvamvis maturè cubitum eas.

21. Grädugur Madur / nema sier geds vite / etur sier Alldurtila / hlåturs fær er med hoskum kemur Heimskum Manne Mage.

Catillo, si non cœrcetur mente, interitum edit sibi: Risum movet modesto viro gula stulti cum graves adsunt.

22. Hiarder vitu nær heim skulu / og gånga aff grase / enn ósvinnur Madur ser alldre veit / vm Måls maga.

(l) Gunna. C N. (m) vm. C. N. (n) vygdiarfst. C. N. (o) Ryfur. C. N. (p) Elle ɔ: senectus extrema. (q) Geir ɔ: framea, lancea (*) Koper propriè hiat oculis & ore. (r) Sylg potus cerevisiæ à verbo eg svelge, helluor.

Greges norunt domum redire, & ceſſant paſci: Sed ignarus homo nunquam novit ponere modum gulæ.

23. Weſæll Madur og Jllur Skape/hlær ad hvervetna/ hitt han ſyſt finnur thött vmm hann får leſe/ er hann med Snotrum ſitur:

Miſer vir & male feriatus effundit riſum utrobiq;, non animadvetens ſi irrideatur ab accumbentibus eruditis:

Jtem Hitt hann ei finnur er hann haffa (s) ſkal / ad hann er ei ſiálfur vamma var.

Non attendit quod oportet ipſum, ut ſit ipſa extra culpam.

24. Oſvinnur Madur vaker vmm Allar Nætur / og hyggur ad hvervetna / thå er hann mödur er ad Morgne kemur / og er thö vys ſem hann var.

Ignavus homo inſomnes agit noctes diſcurritq; undiquaq;, facto mane defeſſus eſt, ſed perinde ſapit ut & antea.

25. Oſvinnur Madur hyggur ſier alla/ vidhlæendur vine/hitt hann ei finnur thött får vmm hann leſe/ thå hann med Snotrum ſitur.

Inſipiens vir omnes ſibi putat arridentes amicos eſſe, neq; ſentit ſi palpum obtrudant accurati ei aſſeſſores.

26. Oſvinnur Madur thykeſt allt vita / eff hann å ſier i vo veru / hitt ei veit huad hann ſkal kveda/ eff theß freiſte fyrdar.

Ignarus putat ſe omnia ſcire,interea dum eſt in vado: Neſcit vero quid ſit cantandum cum periculum faciunt viri.

Frægur thykeſt ſå er flötta Rekur/ Geſtur ad geſt hæſenn/ veit ögiorla ſå vid verde giſter/ thö hann med glømmumm glamme.

Felix ſibi videtur qui fugat cæteros, hoſpes hoſpiti imponit, evenit neſcio forſan convivæ ut ſit cretezandum cum cretenſi (garienti ſit oggannien-dum).

27. Gunnar Marger lieutſt gagnholler / enn ad vidur eign allre Rakuſt / allda Rogur thad mun æ vera / orer geſtur vid geſt.

Plures dantur qui præ ſe ferunt amicam benevolentiam, ſed experientia facta protinus ſunt perverſi: vulgaris calumnia cluit ſemper, hoſpes hoſpiti detrahit.

28. Aff huorff Mykel eru mier til Jlls vinar/ thött hann thuert å braut bue. Enn til gods vinar eru mier (t) gångveiger aller/thott hann ſie fyrer vmm fareñ.

Invia mihi via eſt ad amicum infidelem, qvamvis incolet ipſum Bivium (mihi qua eundum), ſed ad amicum verum orbita quæq; patelt,icet is procul præterierit.

29. Ganga ſkala ſkal geſtur vera / ecke i einum Stad. Liuffur verdur leidur eff leinge ſitur / Annars flettum å /

Ho-

(s) Tharff. C.N. (t) Gagnveigur. C.N.

Hoſpes ne ſit aſſiduus diu in eodem diverſorio, nam ex accepto fit inviſus, qui crebro inhæret alterius lari.

Non redolet, ſed olet piſcis triduonus & hoſpes.

30. Bu er betra thö lijted ſie/ dælle er heima huort / Blödugt vm Hiarta verdur theim er bidia ſkald/ Sier i Mäl huort matar.

Domus propria domus optima licet ſit anguſta, domi quicquid dulce eſt. Moleſtia defraudat genium viventi mendicata diæta. Ni bona ſumma putes, aliena vivere qvadra.

31. Bu er betra thött lyted ſie/ dælle er heima huort/ thö tvær geitur eige i taug reptann Sal/ thad er betra enn bön.

Propria cum proprio domus eſt proſperrima victu:
Tu licet Hædiparis duntaxat alare duabus
Et ſub vimineo juvet ultro degere recto;
Elige multo magis, quam aliena vivere quadra.
Sive: Præſtat multo plus precibus quam ſors pretioſa.

32. Fann eg ei ſuo Milldann Mann / nie ſuo Matargodan / ad thiggia være (v) ei theiged/ edur fiars ſijns ſuo Ørvann/ ad laun være leid eff thæge.

Usq; adeo largum non vidi, nec benè frugi
Quin cum diſpendio quid profudiſſe pigeret.
Munificus nec erit proprii tam prodigus æris
Munera qui ſpernat ſibi ſint numerata viciſſim.

33. Fiars ſijns eff feinged heffur / ſkule Madur ei thørff thola / opt thad Leidum Sparar er Liufum hyggur Margt geingur verr enn varer.

De partis opibus nimium ne ſis tibi parcus
Sæpè μυσος rapit hoc, vult quis habere φίλον. (x)

34. Wopnum og vodum ſkulu (y) viner glediaſt.
Armis & veſtibus amici ſe delectabunt invicem,
Thad er ä ſiälfum ſæmiſt/
Qvod utrumvis decoret.
Widur geffendur og Endur geffendur/ thad eru lengſtu viner;
Munifici & remunerantes fiunt amici diutiſſime,
Og thad bydur ad verde vel.
Et qui convivia mutuò colunt.

35. Winum ſijnum ſkal Madur vinur vera/ theim og theß vinum/ enn ovinar ſijns ſkal einge vina vinur vera.

Amicis ſuis ſit homo amicus, atq; ejus quoq; amicis: Sed amicorum inimicis nemo amicus faveat.

(v) excipitur. Ei in C. N. (x) Nam eventus opinioni non raro contrarius; Et fallicitur augurio ſpes bona ſæpe ſuo. (y) Werdur, C. N.

36. Weistu eff thu vin ått/than thier villdur sie / og villtu aff honum gott geta. Giede skalltu vid hann blanda/gioffum skipta/og fara ad finna opt.

Est tibi amicus amabilis, quem tibi cupis commodum esse. Compara affectus & confer munera, assiduo eum vises.

37. Enn eff thu thier vin ått thann thu illa truer / og villtu aff honum gott geta/ fagurt skalltu mæla/ enn flått hyggia/ (z) og giallda Leysung vid Lyge.

Si nosti, est tibi amicus infidelis; vis autem tibi nil incommodet, esto blandiloqvus sed aliud agens, & falsitati oppone fucum:

38. Thad er enn umm thann thu illa truer / og er grunur ad hans gede / hlæa skalltu vid hann og off hug mæla (a) Lyk skulu giolld giøffum.

Denuo hæc in amico tibi diffidendo, & si suspectum habes ipsius animum; ridenti arride & citra seriam alloqvere, par pari referto.

Ungur var eg fordum / fór eg eirn samann/ tha vard eg villtur vega. Audigur thóttest nær eg annann fann. Madur er Mans gaman.

Juvenis eram olim & egi solus, vagabundus in via, locuples videbar cum lucrifeci socium, homo hominem oblectat.

40. Milldir og frækner their menn best liffa / er sialldann onn ala. Enn ósniallur Madur ugger hver vetna / og situr gløygur vid gioffum.

Munificentia & magnanimitas, verum optimè vivendi genus, verum ignavus assidue timet, & perqvam stultus parasitum agit.

41. Woder Mynar gaff eg velle å/ tveimur tremonnumm. Reckar thóttust er their riftar høffdu / Rîstur er Reckvidur halur.

Pannum concessi plane novum monogrammis memini duobus. Athetæ visi qvum induissent, minister namq; nudus alget.

42 (b) Hrørnar i thorpe/holl ef ey stendur/og ei hlyr ad heñe veggur nie vider/ suo er Madur sa Mange ann / hvad leinge skal hann liffa. Alii tholl Arbor / & Børkur nie Bar.

Labat aula quæ est insula, pariete & fulcro privata ita vir sine socio amico, qvamdiu vivere securus sciet ?

43. Elld e biartara brennur med Illum vinum/ fridur um fimm Nætur/ thå slocknar er ad hin siøtta kemur/og vesnar vinskapur allur.

Flamma flagrantior pax perfidos inter ardet noctem usq; qvintam; Sexta verò sopita langvet, & pessumit omnis amicitia.

44. Myked eitt skyllde Madur gefa / opt kauper sier i litlu Loff / med halffu braude og hollu kiere/ fieck eg mier fielaga.

Magnum quid homo largiri debet, sed minusculum sæpe meretur laudem, dimidio plane & poculo semi sodalem mihi sociaveram.

45. Lytella sessa / lijtel eru ged Guma / thuij aller Men urdu ei Jafn Stagker/ halff er Olld hvor.

Pu-

(z) Lyk skulu giolld giøffum. C. N. (a) Og Leysung vid Lyge. C. N. (b) Hrørnar thollur/er thorpe ey stendur/ og ey hlyr ad henne/ borkur nie bar. C. N.

Pusillanimes postulant minus munus, non enim omnes sunt ejusdem farinæ, Hemicyclo similis turba. (*)

46. Medalsnotur skule Madur hver/ ei hann til Snotur sie/ theim veit eg fyrdum fregast ad lissa sem vel margt muna.

Mediocriter sapiat sibi vir qvisq;, neq; sit nimis nasutulus; celebres fiunt sanè vivendo, qui multa memores reminiscuntur.

47. Medalsnotur skyllde Madur hvor/ ei han til Snotur sie. Ørlog sijn vite einge madur fyrer/ theim ad sorglausatur sosse.

Modeste sapiens sit homo quisq;, neq; sit nimis curiosus; nemo sua fata adeo prævidet, ut securus in id semper dormiat.

48. Medalsnotur skule Madur hvor/ ei hann til Snotur sie.
Mediocriter sapiat sibi quisq; nec sit nimis φιλαυ/@,
Thuyad Svins mans hiarta mun siall dan glatt/ eff så er alsvinnur er å.
Nam cor prudentis raro gestit, si possessor ejus est consideratus (c)

49. Brandur aff Brande brennur vns brunnenn er/ Madur aff Manne verdur aff Måle kunnur/ dælskur vid dul.

Carbo incendit carbonem & pruna prunam, donec exuratur; homo hominem sermone scrutatur, dubium prodit dissimulantia (d).

50. Arla skal rysa så ed annars vill/ (e) sie edur sior hassa/ siall daun liggiande Ulssur sar vmm getur/nie sossande Madur sigur.

Mane exurgat qui alterius vult vitam & opes aucupari. Qviescens lupus caret præda, & somno indulgens sero triumphat.

51. Arla skal rysa så er yrkiendur å ad få/og gånga sijns verks å vit/ Margt vmm dvelur than å Morgna sessur / thuij halfkur er audur vnder hvotum.

Mane surgat operarios conducturus, & operas suas lustret visens; multa retardant matutina somno disperdentem bona pars opum in alacritate.

52. Thurra skyda og thakinna Næfra / theßkenar skal they Madur/vid vellad (f) vinnast meige/ vm mal og missere.

Acus & palea sint igni fomes, ad manus arridæ semper, ut alatur focus annotenus.

53. Thvegen og kemdur rydeu thijnge ad / og verdur sem villdast/ skua nie broka skammest einge Madur/ edur Hests thó hasse ei godann.

Lotum & comptum quam cultissime (transvehat eqvus te in forum ɔ:(succinctorii crepidæ vel caballi, pudefiat nemo si hæc parum valeant.)

54. Fregna og segia skal fyrda huer/ så ed vill hoskur heita/ eirn vitat nie Annar skal/ thiód veit eff thryr vita (g).

Interrogabit & enarrabit acta qui vult esse ingenuus, non unus vel alter soli sciant, vulgo fit palam quod tres norunt.

55. Sna-

(*) ɔ: è diametro inter se differunt. (c) Congruit cum dicto Prov: 26. Beatus qui semper est providus. (d) sc: suspectum advenam prodit simulatio sua. (e) medsi orpe. C, N, (f) eidast. C, N, (g) eru.

55. Snäpet og gapet er til sæfar klemur Aurn å allden Mar/ svo er madur så med mørgum kemur/og å formælendur få.

Hiat aquila ad oram maris transvolans venatum, ita homo qui inter turbas patronum sibi desiderat.

56. Hier og huar munde mier heimboded / eff eg thyrti ad Målunge Mat / edur tuo leiff hieinge ad hins tryggva vinar/thar sem eg heffde eitt eted.

Sensus est cum quis valde indiget, minimum datur.

57. Elldur er betra med Jtasonum/og Sólar sijn. Heilinde sijn er manne haffa verr/enn vid laust ad liffa.

Ignis focalis æquè ac lumen solis est necessarius, sine lignis nullus ignis, neq; valetudo tunc verè juvat.

58. (h) Ein er Madur allvesæll / thótt hann sie Jlla heill / sumur aff vinum/ sumur aff frændum / sumur aff se Ærnu / sumur aff verkum vel.

Non est felicitas in sola valetudine posita, quidam ab amicis, hi cognatis nepotibusq; illi opibus isti operibus beantur.

59. Betra er Liffdum og Velliffdum / ei getur kvikur kveikt / Elld thann er uppbrenna audgum muni fyre / vel var daudur fyrer dyrum.

Juvat nos bene dum vivimus vivere, vivus n: dives vix tam fugacem succendit ignem, quin anteqvam flamma fomentum consumserit, mors forte ipsum occupaverit.

60. Betur er Liffdum og Velliffdum / enn halltur rydur hrosse/ hiørd rekur hundur / Wanur vegur / Daufur duger / Blindur er betre enn brendur. Nytur Mange Naas.

Bene vivamus dum vivere datur. Ast claudus ausit equitare, mancus etiam pugnare, Surdus ministrari, melior est cæcus quam crematus, mortuo potest nemo frui.

61. Betur er Liffdum og Velliffdum/Sonur er betre thott sie sijd offalen effter geingen Guma / sialldann Bauta Steinar standa Brautu å / nema Reise nidur å (i) Nid.

Præstat nos vivere & quidem bene vivere: melior est filius si sit serò genitus, atq; etiam posthumus patri: raro pyramides vel monumenta bustorum videntur in Triviis, nisi nepotes erigant parentibus.

62. Tveir eru Einheriar/ Tunga er Høffuds/Bane er nær i bedinn/ hveim handarvane.

Duo possunt operas conjungere, lingva confert capiti, mors ferè imminet, cui manus est mutilata.

63. Hverff er haustgryma / fiøld (k) eff vidrar å fimm Døgum fleira å Månude.

In-

(h) Eins. C, N. (i) ad. (k) eff.

Intempesta Autumni nox variat aëris temperies per qvinq; dies, multo magis per mensem integrum. (l)

64. Deyr fie deya frændur / deya viner / deyr sialfur hid sama / en eitt veit eg thad alldrei deyr thad er domur vm daudan huern.

Interit pecus & cognati, occidunt amici, obit ipse quoq;, sed unum novi quod interit nunquam, nempe judicium datum de mortuo.

65. Fullar grindur sá eg fyrer fitinngs Sonum nu bera their vonarvøl/ so er (m) allur sem auga bragd/ thann veit eg vall tastann vina.

Repleta vidi septa superabundantium: vicissim malè nunc mendicantes, sed ætas valde est extemporanea, hanc novi amicam maximè fugacem.

66. Ryke sitt skal Radsnotur hvor i höffe haffa / thad hann thá finnur er med frœknum kiemur/ ad eingenn er eyrna huatastur (n).

Imperiosus ne sit apprimè prudens, sed modestè se gerat; experientia enim testis, quod inter potentes nemo potentissimus.

67. Ryke sitt skal Rádsnotur hvor i höffe haffa/ Orda theirra er Mañ ødrum segir/ opt hann giølld vm getur.

Imperium suum attemperet prudens vir & plane moderet, verbum sæpe alteri dictum supplicium ipsi accelerat, multis nocet esse loqvutum diffamare care.

68. Mykelstil snemma kom eg i marga stade / enn offsijd i suma. Øl var vppdrucked/ sumt ologad/ sialldann hitter Leidur i Lid. Lid ɔ: øll.

Mature nimis multorsum veni, aliorsum vero inepte sero, ad epotum merum sed aliud crudum, importunus raro fit acceptus hospes.

69. Osnotur Madur ef eignast getur/ fie edur fliods Mund/ Metnadur hans thróast enn Mannvit Alldrei/ framgeingur hann driugt i dul.

Ineptus mas si adipiscatur opes & dotem uxoris una superbire non sapere crescit huic, nam iners errat ab janua.

70. Thad (o) thu reyner er ad Runum kemur hinum Reginkunnu / theim er giørdu Ginregen/og fáde Fimbul thulur/ thá hefur hann best er hann theiger.

Id compertum ipse habes, ubi transitur ad Theomantiæ Runas, qvarum auctores magica Numina, & obscurus ille effator, tunc n: eum tacere præstat.

71. Ad kuellde skal dag leyffa/konu thá kiend er Mœke er Reindur er/Mey er geffinn er/ Js tha yffer vmm kemur/ Øl tha drucked er.

De vespere diem, à cognitu mulierem, à compertu gladium, àb elocatu virginem, transcursu gladium, à potu poculum primum laudabis.

72. J vinde skal vid fella / enn i Logne á Løg Røa /
J myrkre vid Man spialla/ morg eru dags augu.

(l) Repetitur in his duabus Strophis Betur er Lifdum og vel &c. in C. N. (m) alldur. C. N. (n) yraustastur. C. N. (o) hann thá. C. N.

Robora cædantur vento ſpirante feroci
Remigiis ſtagnum vento tranſire ſilente.
Proderit & tenebris cum virgine verba fovere
Lucida namq; dies oculis ſcatet undiq; multis.

73. A ſkipe ſkal ſkreidar orka/ en ſkillde (p) hlyffar/
Møker til høggs en Mey til koſſa.
Navigium piſces, ſed ſcutum ſuſtinet arma
Enſe premas hoſtem; per ſvavia vince puellas.

74. Wid Elld ſkal Øl drecka/ enn å Jſe ſkryda.
Ante focum pota, glacie tranſcurrito vector.
Magrann ſkal Mar kaupa/ enn Mæke Saurgann
Macris eqvus pretio, ſed ſordida emere machæra gladius.
Hemia ſkal heſt feita/ enn hund å Bue.
Coge domi pingveſcat eqvus, ſed rure catellus.

75. Meyar Ordum ſkal Mange (q) trua/ nie thuij kiendur Kona. Verba puellarum vetacia credere noli,
In vento ſcribas mulier quæ dicit amanti.
Ad hverfanda huele voru theim hiørtu ſkøpud og
Bryg i brióſte ſagenn.
Namq; rotante fuit cor hiſce ſub axe creatum;
Et levitas vano ſub pectore condita ranis,

76. Breſtande Boga/ Brennande Loga.
Flammam flagrantem (metuas) arcumq; ſtrepentem.
Gynanda Vlffe/ Galande Kraku
Nec dum hululat bubo vel hiat lupus, aut mala cornix
Rytanda Svijne/ Rótlauſumm Wide
Non ubi frendit aper, pelagusq; vacare procellis
Wagſanda voge/ vellanda katle.
Æſtuat olla calens, ſub littus & unda tumeſcit
Flugande ſtelne/ fallande Båru
Nutantem fluctum, fugiasq; volatile ferrum.
Yſe einnættumm/ Orme hrynglødumm.
Nec tentes glaciem, qvam nox tantum una cœgit:
Nec te ſerpenti credas ſpitisq; retorto,
Heidrykum himne/ og hlæande Herra
Nec blando Domino, nec cœlo crede ſereno.
Brudar bedmålumm og brotnu Sverde.
Nymphæ quod in lecto dicit, gladiove recuſſo (fracto)

Biar-

(p) Til. C. N. (q) Mange qv: Mann einge/ id eſt, nemo. Lægenn/ innata inde Lagnadur/ pro natura fatali.

Biarnar ſimleik / Barne Hoffdingia.
Urſus ut accelerat; ſic principis incita proles.
Siukum Kälffe edur ſiälffrädum thræle
Langventi vitulo, ſervo per ſponte laboret
Welu vil mælum / val Nyſelldum.
Vati Blandiloqvæ, percuſſis cæde recenti
Akre Arſänum true Einge Madur/ne til ſnemma ſyne.
Agro per circum jam culto ſolius anni.
His nemo fidat, nato ſuperadde novello.
Wedur Rædur Akre/ enn vit ſyne/ hætt er thetta huert. (biguum.
Agrum aëris temperies, filium facit ratio, utrumvis horum eſt am-

77. Brödurbana ſynnumm thött ä Brautu mæte / Huſe halffbrunnu / Heſte alſkiötumm. Thä er Jör onytur eff eirn fötur Brotnar/ hætt er thetta hvert.

Fratricidæ obviam datus, domus ſemiflagrans, eqvus alacer inutilis ſi unum crus frangit. Credulus qui his fidit ſingulis.

78. Suo er fridur kvenna ſem flätt hyggia / ſem ake Jö obriddumm ä Jſe halum/ Teit tvævetrumm ſie tamdur Jlla / eda i byr Doumm beitei (r) ſkipe (s).

Hic comparantur inter ſe mulier blanda & ſubdola, 1. eqvo abſq; calceis hamatis in glacie & 2. navi ſub vento ſæviente, ſine clavo (gubernaculo). 3. cũ bimulo pullo ſeu hynnulo ultimo, ſi claudus ſectetur Rubricapras capere.

79. Fagurt ſkal mæla og frytt bióda /. ſä er ſliöds Aſt vill fä. Lyke leiſa hins lioſa Mans/ ſä er frödur er friär.

Blandè loqvatur & bona offerat, qui fæmellæ amorem ambit, formam laudat candidæ puellæ, ſapit hic qui ſe ipſum culpat.

80. Aſtar fyrnaſt ſkal einge Madur / annann ad Aſynd allre / opt ä hygnum ſier thad ä heimſkum Matt (t). Loffe fagra litu.

Amorem deſerat nemo in alium, ob faciei formam unquam; nam in ſtulto apparent, ut in ſapiente, aërei tincti colores.

81. Ei vitu fyrnaſt eirn Madur Annann ſkal theß vmm Margann geingur Guma/ aff heimſkum hoſka giører hølda Sonu/ ſä hinn Mätke Munnur.

Nemo ab altero deficiat ob id quod pluribus eſt commune, à ſtultis ingenioſos diſcernit os illud oris efficaciſſimum.

82. Eingenn Sött er verre huorium Suotrum hal/ enn ſier i Aungvo vnä, thä eg thad reynde er i Reyre ſat/ og vænte Myns vinar.

Nulla ægritudo nocet plus ingenuo viro, qvam amoris impos eſſe; id ſum expertus in arundine, dilectam meam deſiderans.

83. Hugur eirn veit hvad byr hiarta nær/ ſa er eirn vmm (v) Svefa Stein.
Animus ſolus ſibi eſt conſcius quid cordi hæreat: Solus n: ſedet in mente.

(r) Stiörnlauſu. (s) Eda ſkulu hallter henda Hreyndyr i fialle. C. N. (t) Edur Lock fagra. C. N. (v) Svefna. C. N.

J Hollde og huga var mier hin hoska Mann / theige feck eg hana ad helldur.
In mente & carne mihi verſabatur virgo generoſa, nec tamen illa potui potiri.

84. Billings Mey fán eg bedium A/Sólhvyta ſofa i alls ynde. Annad thóte mier ecke værna / enn vid thad lyk ad liffa.
Procacem puellam in thororeperi, luce candidiorem, dormire deliciis dignam, nil magis expetebam, quam convictor eſſe corporis ejus.

85. Allnær aptne ſkalltu innkoma/eff thu villt thier mæla man/ Jll eru óſkoppnema einer vite/ ſlykann løſt ſamann.
Sub veſperam introibis, ſi virginem velis exorare, adverſo ſit fato ni ſoli ſint conſcii talis vitii tantum duo.

86. Aptur eg rann/og vna thóttest/vijſumm villa frá. Thad eg thá hugde ad eg hafa munde/ ged hennar allt og gaman.
Retroceſſi verò, & videbar mihi contentus eſſe ſed à propria voluntate recedere, expectabam autem me adeptum ejus genium & oblectationem.

87. Svo kom eg naſt ad hin nyta var / vijgdrótt oll vm vakinn / med berondumm Ljóſumm og brennande vide/ ſá var mier villuſtigur ofvitadur.
Deinde veni ubi excubabat, familiæ populus pervigil, tenens faces & lucernas, iſta fuit via mihi invia.

88. Og nær Morgne var eg innkommenn/thá var Saldrótt oll vm Soffenn Grey eg thar fann hins goffga mans/bunded bedjumm á.
Circa diluculum intro abii, cum excubitores omnino dormirent. Catellum reperi caſtæ virginis, alligatum ante lectum.

89. Faar er ſito gódur ad ei giora meige / huge brygda hals/ thad eg thá reynde/ er eg rádſpaka teigde/ ad fare flióð.
Rarus tam bonus, qvin fieri poſſit, animus ejus alias agens id ſum expertus, ubi alliciebam fæmellæ mentem fucotenus.

90. Hladungar hvorrar leitade mier hin hoska Mann/ thá haffde eg theſſ vetter vyffs.
Operoſa munera mihi elegit illa excellens virgo, ſed nihil omnino ab ea portavi.

91. Heima gladur ſkal holda huor/og vid geſte Ryfur / var vmm ſig og vera Minnungur/Málugur eff vill Margfródur vera.
Hilaris domi ſit hoſpes paſſivus & divertentibus dapſilis. Cautus de ſe & memorans, eloquens ſi vult eſſe eruditus:
Opt ſkal hann góds geta./ Sæpè boni ſeu Dei mentionem faciat.

92. Fimbul fambe heiter ſá ſem fátt kann ſeigia/ thad er óſnoturs ódal.
Fimbul fambe ſic appellatur qui pauca novit narrare, quod eſt fatui proprium.

93. Eirn Allda Jotun eg heimſókta/ eg er nu affttur vmmkomenn.

Apud

Apud famosum qvendam cyclopem diverti, & jam sum inde redux.
Fat gat theigiande thar/ pauca adeptus est ibi mutus.
Mørgumm ordum eg thar mællta umm frama/ vid thann Alsvinna Jøtun.
Multis verbis ibi disserui de peritia cum erudito Centauro.

94. Gunnlød mier gaff gullnum stóle á/ Dryck hins dyra miadar.
Gunnlod mihi dedit de aurea cella, haustum pretiosi mulsi,
Jll Jdgiølld liet eg hana haffa/ siins heila hugar/ siins svara svefa:
Malum xenium ipsi solvi sui fausti animi & modestæ mentis. (x)

95. Sokt eg ad rata mødur/ og umm griót gánga.
Tentavi tranare flumina, & per crepedines prorumpere.
Yffer og under stódu Jotna vegar/ hætte eg Mynu høffde til.
Supra & subter semita erat cyclopum capitale mihi periculum.

96. (y) Welkeypens Litar (z) vel heffe eg noted/ fased er frødum.
Belle comparatæ Cerevisiæ benè fretus sum, rarum qvid non rudi.
Thuyad audrædit er nu uppkomed/ allda vers Jardar.
Jam n: manifestatum est carmen callidum seculi.

97. (a) Yffe er mier á / eg munde ennkomenn/ Jøtna gordum ur.
Est dubium mihi dummodo redux essem à Cyclopum domicilio:
Nema Gunnladar nyte theirrar gódu Konu / er eg lagdest arm yfer.
Nisi Gunnlada fretus, facunda muliere, qvam sinu fovebam.

98. Hinn umm Dag geingu Hrymthussar / (b) hava rads ad fregna.
Perinde convenerunt cyclopes de negociis Celsi subolere,
Ad Bølverke their spurdu / være hann medur bønduninn kominn.
De Bolverco quæsiverunt, an villicos secum adduxisset,
Edur heffde Svipting umm sókt/ aut hunc hospitem agere.

99. Baugeyd hygg eg / ad eg unned hafe / hvor má hans trygdumm trua.
Is Sacrosancto juraverat Odino, ne cui illorum fidelis.
Svipting sutkenn liet hann sumlumm ad/ enn grætta Gunnlødu.
Sviptungum per convivium fraudari fecit; & filiam ejus sollicitari.

100. Mál er thulu ad thylta ei leingur.
Tempestivum est hanc fabulam non ultra fari
Thular Stóle á/ Urdarbrunne adt.
Effatoris super sede, & penes fontem necessitudinis
Sá eg og hugda/ sat eg og thagda
Sedens meditabar, tacens contemplabar.

101. Hlydde eg á tal / Raad ofrunar.
Auscultavi dictis & consiliis literatis.

(x) Vide Eddam de hac fabula. (y) Litar qvasi Lidar / nam Lid est Øll. (z) Wandkeppens Lidar, C. N. (a) Effe, C. N. (b) Hasfahøllu i, C. N.

Heyrde eg á Dóma med Dagrædum.
Audivi censuras cum colloqviis
Thøgd Havahollu i Haffahollu at/ og seigia so.
Acceptus in aula Celsi, & ita sonare.

102. Ræd eg thier Lodfafner/ ad thu råd Nemer.
Consulo tibi fili parentis, ut consilia discas:
Nióta muntu eff thu Nemur.
Tunc tibi proderit, cum probe calles.
Not thunnar set/ nema å Nióſnum siere/ edur viter
Thier i von vtstadat cautus sis insidiando.

103. Fiølkunnigrar konu fyrd thu thig ollu Lage/
Mulieris veneficæ vita omnem consvetudinem.
Suo hun Lyke thig ecke Lydum.
Ne potionibus inescatus fias.
Hun suo gierer ad thu gåer ej / thijngs nie thiódladar
Illa efficere potest ut obliviscaris officiorum privatorum & publ:
Måls måttu villast og manns gamans / geingur æ sorgfullur ad sofa.
Colloqviis & familiaritate cæterorum privaberis, ne sine dolore cubitum ibis. Qvin: talem ducit uxorem, capit absq; quiete dolorem.

104. Annars Konu teig thu thier alldreige/Orva Runumm ad.
Alterius uxorem nunquam pellice, allectoriis Runis (d).
A fialle edur fyrde ef thig fiune lydur/ fåstu ad verde vel.
In tesquis aut freto si obviam dantur socii, lautè tracta eos.
Nottu verdur feingenn få neste truer/ Skammar eru Skips Rår.
Noctem desiderat qvi cænare potest benè de viatico suo.
Novigia cito transeunt.

105. Illann Mann låttu alldrei thitt ohapp vita.
Non reveles unquam reprobo tua damna.
Thuyad aff Illumm manne muntu alldrei geta giølld hins goda hugår.
Nam è Veteratore non hauries usquam dexterioris animi productum.

106. Ofarlega så eg einumm byta Ord Illrar Konu.
Male pessundatum vidi qvendam verbis mulieris neqvam
Flaråd Tunga vard hønumm ad fiørleste
Fallax fraudulentis lingva vita eum defraudavit,
Thó var thad off sanna søk.
Sed erat tamen adversus veram culpam citra noxam.

107. Ræd eg thier Lodfaffner ad thu raad nemer. Veistu eff thier vin åtte thann

(d) Run litera magica, ligno per stylum vel cultellum exarata quasi Runin per syncopen Run̄. eruta. Ryad; eruere, evellere. Runing vel Ryning evulsio.

thann villdur fie/ far ad finna hann opt/A (e) hryse vex (f) å havu gråse / vegur eff vettke tredur.

In larga segete virgultarum & graminum, callis fiet si calcat vulgus. Cætera vide supra.

108. Sôdann Mann theig thu thier gaman Runumm ad / og nem Lyknargalldur medann liffer thu.

Virum macte animo allicias tibi jucundis literis, & disce fautricem disciplinam dum vivis.

109. Rad eg thier Lodfafner ad thu råd nemer/vin thijnum vertu alldreige/ fyrr ad frumslitum.

Amico tuo ne esto prior fædifragus futilitate

Sorg etur hiarta theim er seigia skal/ einumm allann hug.

Ægrimonia est præcordia, cui soli secum est consultandum.

110. Siffium erat blandat theim seigia skal/ einumm allann hug.

Animos non conjungit, soliloqvium si colitur.

Alt er betra enn sier breigdum ad vera / så er vinur ødrum er ville eitt seiger.

Obseqvium amicos parit, sibi ipsi adulari pessimum.

111. Thremur ordumm skalltu ecke senna/thier verra manne vid/opt så betre bila/ thegar hinn verre er vijgur (g).

Tribus verbis ne contendas cum viro te deteriore. Sæpè cedit melior cùm sævit pejor.

112. Allt er vant ad thu vid theiger/thå ertu bleyde umm borenn edur ad Sônum sagdur / Annars Dags lattu hans ord umfarenn / og stødva sno lijdumm Lyge.

Periculosum tamen est te tacere coram convitiatore. Sic enim pusillanimis haberis aut victus eris. Postridie ejus verbis occurre & ita vulgi vanitatem opprime.

113. Skôsmidur thu ecke vert nie skepte smidur / nema skålfumm thier sierr / thuijad eff Skoor er illa skapenr eda skapt er Rangt telgt / verdur thier bøls umm beded.

Calcei aut hastæ ne sis mæchanicus minister, ni tibi met ipsi; nam si calceus est male dispositus, vel hasta fatuè dolata, mala tibi imprecantur.

114. Huors thu bøl (h) kient / glørdu thier bolve ad / og geff thijnum fiendumm frid/ Illu feigenn vertu alldrege/ enn lattu thijn ad gôdu geted.

Cum noris aliquem molestari, molestiam inde habeto. Atq; inimicis etiam esto pacificus, ne delecteris damno ullius, imo studeas optimæ famæ.

115. Willtu thier gôda Konu geta gamanrunum ad / og få føgnud aff/ føgru skalltu lofa og fast låta vera/ leidest margur goit eff getur.

Vis.

(e) Husf. C, N, (f) og. C. N, (g) Enn veg sijdann sigur. C, N. (h) kant, C. N.

Vis probam mulierem ad te pellicere deliciis runicis, idq; tibi benevertat Fato, promitte bona & pondus fac habere pollicita, ducitur quisq; non dubio bono.

Warann bid eg thig vera/ enn ecke ofvarann/ vertu vid øl varastur/ og vid Annars Konu/ thad hid thridia thig ej thiöffar (i) lyke.

Cautus moneo scies, sed neq; hoc nimis. Cautissimus sis circa ebrietatem & erga alterius conjugem. Tertio ne fures te fallant secum. (k)

117. Ad häde nie hlätre haffdu alldrei Gest nie gangandi opt veit oglørla thier tinne sitia fyre/ huor sä er sem til kinnes kemur.

Cavillatione aut cachinno nusquam excipies hospitem aut viatorem. Sæpe nesciunt domestici familiares, qvalisnam sit qvi ad ipsos divertit.

118. Trautt er Madur svo gödur ad ei galle fylge/ eda suo Illur ad i aung duge.

Vix datur homo adeo undiq; bonus, qvin nævum habeat secum, nec tam malus qvin aliquid præstet. Vel. Vix datur bonus sine vitio nonnullo, aut malus absq; virtute aliqva.

119. Ad härdumm thul hlæ thu alldreie/ nie ad elldrudum Afa/ (l).

Canum oratorem non irrideas, nec grandævum seniorem.

Opt ur Skolpnum belg skilenn ord koma.

Sæpe etiam est holitor valde oportuna loqvutus.

Theim er hanger med ham/ skroller med skram/ vafrar med vilmegumm.

Horum expositionem alibi habebis in specimine Runico.

120. Gest thu ej gya nie a grind hrekker/ giør thu voludumm vel/ Ramt er thad trie er ryda skal/ ollum ad Wpploke.

Monet hospites divertentes non esse mycterismo suscipiendos, aut naso suspendendos, sed potius indigenti bene faciendum; non tamen ut commune diversorium cuiq; aperiendum privato.

121. Baug thu geff og mun thad bidia thier/ Loffs huors hiä lijdum.

Monet hospitem non sine munere circiter annulo dimittendum: id enim laudem comparare.

122. Huers thu Øl dreckur kiös thu thier Jardarmegn/ thuy Jørd thekur vid Øldri.

Ubicunq; Baccho indulges, observa tibi locum humi; nam humus nauseanti receptaculum, sc: pulvis.

Ell

(i) Leikä. C. N. (k) Hæc Stropha additur in C. N.

Ordumm thu skipter alldreige Vid hinn Osvinna Apa	Enn Godur Madur mun thig giora Lyknfastann ad Loffe.
Tvyad aff Illum muntu alldrei geta Giolld hins goda hugar	Sifjum er thä blandad eff seigia skal Einum allann hug.

(l) Margt er gott thad gamler kvede. C. N.

Elldur vid Sóttumm.	Ignis morbos creditur pellere,
Eik vid Affbende.	Qvercus curare ftranguriam,
Ax vid fiolkijnge.	Paleæ difpellunt veneficia,
Hel vid Hyroge.	Lætum recipit fulmina,
Heiptum skal Mana kvedia.	Hecate odia fufcipit.

Beit vid Bit Sóttumm. Enn vid Bolve Runer.
Repugnantia morbos Epidemicos, Runædiras dolent,
Folld skal vid flóde taka. Humus recipiat humores.

Runa Capitule.

1. Veit eg ad eg heck Vindga Meyde á / Nætur allar Nyu.
Novi me pependiffe de ligno, noctes totas novem,
Geire Vandadur og gefenn Odne/fiálfur siálfum mier
Gladio ornatum datum Odino, ipfummet ipfi mihi
A theim meide er mange veit/ huers (a) bonum aff rótumm renn.
In illo ligno, quod nemo novit unde ortum trahat.
2. Wid hleife mig (b) felldu nie vid hornunge/nyfta eg nidur nam eg upp Runar/
Opande nam føll eg aptur thadan.
3. Fimbulliod 9. Nam eg af hinuñ aurega Syne/ Bolthorne Beftu Faudur.
Fimbuli carmina 9. didici ex filio Fregiæ Boltharno, Beftlæ patre
Og eg dryck umm gat hins dyra Miadur/ aufenn Odrære.
Et potum haufi præftantis illius mulfi, afperfus fcientia cantandi.
4. Thá nam eg frevaft og fródur vera/ og vaxa og vel hafaft.
Tum cœpi celebris & fapiens evadere, crefcere & benè me habere.
Ord mier aff orde/ ords leitade/ verk mier aff verke verks leitade.
Verbum mihi verbo verbum acquifivit, factum mihi facto factum acquifivit.
5. Run muntu finna og Rádna ftaffe/miog ftora ftafe miog ftinna ftafe.
Runas invenies & refolutas literas, prægrandes literas, prævalidas literas,
Er fáde fimbulthulur/og giørdu Ginreigen/ og reift hroptur røgna.
Qvas ornavit Fimbul fenex, formarunt Deaftri, ac incidit Odinus:
6. Odinn med Afumm enn med Alfum Dualenn/Dáen og Duergumm fyrer.
Odinus inter Afas, inter fanos Dvalinus, & Dainus inter Nanos,
Afvidur Jotnum fyrer/ eg reift fialfur fumar.
Afvidus inter Centauros, ipfe qvasdam incidi.
7. Weiftu hue rifta fkal/ veiftu hue ráda fkal.
Nofti qvomodo incidere deceat, nofti qvomodo refolvenda.

E. (a) Hans. C. N. (b) hielldu. C. N.

Weistu hue fá skal / veistu hue freista skal.
Nosti qvomodo acqvirere debeat, nosti qvomodo tentare deceat.
Weistu hue bidia skal / veistu hue bloota skal.
Nosti qvomodo rogare debeat, nosti quomodo immolare debeat.
Weistu hue senda skal / veistu hue sooa skal?
Nosti quomodo mittere deceat, nosti quomodo revocare deceat.

8. Betra er obeded enn sie offblóted / ej ster til Gilldes gioff.
Satius est non orare quam nimium immolare, ne sit convivale donum.
Betra er offheimt enn sie affsoed / so thunudur vmm reist fyrer thióda rauk / thar hann vpp vmm reis / er hann aptur (c) vmm kom.
Satius est non mittere quam revocare mimium opus sit, hic vir aliquando incidit, antequam populi sibi præcavere poterant, inde incepit in quo desiit.

9. Liod eg thau kann er kannat / thiódans Kona / og Manskis Megur.
Carmina illa novi, qvæ novit uxor Thiodani & Manskis filius.
Hiálp heiter eitt / enn thad thier hiálpa mun / vid sokum og sottum og sutumm giorvøllumm.
Auxilium unicum vocatur quod te juvabit, in caufis, doloribus & adversitatibus omnibus.

10. Thad kann eg annad er thurfa Yta Syner / their ed villa lafnar liffa.
Illud 2. novi, quo indigent filii hominum, qvi volunt medici vivere.

11. Thad kann eg 3. eff mier verdur thørff mykel (hapts) vid myna heiptmøgu.
Illud 3. novi si mihi opus fuerit compescere meos hostes.
Eggiar eg deyffe minna Andskota / byta theim vopn nie vielar.
Acies hebeto meorum adversariorum, adeo ut nec valeant illorum arma nec doli.

12. Thad kann eg fiorda eff mier fyrdar bera / bønd ad boglimum.
Illud 4. novi si mihi vincula injiciant viri,
Suo eg gel / at eg ganga ma / sprettur mier aff fótumm fiøtur enn aff hondum hapt.
Sic canto ut ambulare possim, rumpuntur ex pedibus compedes, & ex manibus vincula.

13. Thad kann eg 5. eff eg sie aff fare skoten / flein i folke vada / flygur hann suo stint at eg stødvigak / eff ek hann Siónumm off sek.
Illud 5. novi si videam hostili animo missam hastam aciem petere, ne tanto eat impetu quin impedire possim modo videam.

14. Thad kann eg 6. eff mig særer thegn / á Rótumm Råsvidar / og thann hal er mig heipta kvedur / thann eta meinhelldur enn mig.
Illud 6. novi si me sauciet vir incantationibus vel iracundia lacessat, hunc potius qvam me mala exedunt.

15. Thad

(c) Off. C, R.

15. Thad kann eg hid 7. eff eg sie haffann loga sal vm Seßmøgumm/ brennrat hann sua breitt/ at eg hønumm biargigak thann kann eg galldur ad gala.

Illud 7. novi si videam domum altam ardere, ne tam late diffusa sit flamma qvin subvenire possim: hanc novi incantationem cantare.

16. Thad kann eg Attunda er ollumm er Nyt samlegt ad nema/ huers hatur vex med hilldings Sonum/ thad kann eg bæta brått.

Illud octavum novi, quod omnibus necessarium est discere, qvorum odium crescit inter filios hominum, huic cito mederi possum.

17. Thad kann eg 9. eff mig Nauder vmm stendur/ ad biarga fare mynu aff flote/ vind eg kyrre (e) vage a/ og svefie allan Sæ.

Illud 9. novi si mihi opus fuerit servare navem meam, ventum cedo in aqvis & compono omne mare.

18. Thad kann eg hid Tyunda eg eff sie Tunridor/ leika lopte A/ eg suo vynk ad their viller fara/ sinna heim hama/ sinna heim huga.

Illud decimum novi si videam veneficas per aëra volitare: Sic pervideo ut errent à suo scopo, à suo proposito.

19. Thad kan eg hid Ellefta/ eff eg skal til orustu leida langvine/ under rauder eg giel: Enn their med Ryke fara/ heiler hilldar til/ he ler hillde frå koma their heller huadan.

Illud undecimum novi si ad arma ducam antiquos amicos, armaturam incanto: at illi cum regno incolumes bellum adeunt, incolumes militia redeunt, Incolumes undiq; veniunt.

20. Thad kann eg hid 12. eff eg sie å Tre uppe (f) Wafa virgilna / suo eg rist og i Runumm fåe/ at så geingur Gume og mæler vid mig.

Illud 12. novi si videam in summitate ligni errare larvam, sic incido & in Runis accipio, ut accedat vir ille & colloqvatur mecum.

21. Thad kann eg hit 13. eff thegnum vngumm verpa skal eg vatne å/ munat her falla/ thott er hann i (g) fölk kome (h) hnygrat så halur fyrer hiørumm.

Illud decimum tertium novi si tenerum puerum aqva aspergam, non in armis occumbet, qvamvis in aciem veniat, non cadet vir ille ferro.

22. Thad kann eg hid fiörtanda/ eff eg skal fyrda lide telia (i) tyffa fyrer/ Asa og Alffa eg kann allra skil/ får kann ösnotur suo.

Illud 14. novi si debeam gentium genera dicere, Asorum & fanorum novi omnium discrimina, pauci norunt insipientes talia.

23. Thad kann eg hid 15. er göl Thiödreyrer Duergur fyrer Dellyngs Dyrumm/ Ast göl hann Asumm enn Alsumm frama hyggio Hropto ty.

Illud 15. novi quod cecinit Thiodreirer Nanus ante fores Dellingi, vires Asis cecinit, sed fanis promotionem, sapientiam Odino.

(e) Styre. C. R. (f) Vasna. C. N. (g) flock. C. N. (h) Linrat / pro hnygur C. R. (i) tyso. C. R.

24. Thad kan eg hid 16. eff eg vil hins svinna Mans hafa ged allt og gaman/ huge eg huerfe huytarmre konu/ og sny eg hennar øllumm sessa.

Illud 16. novi, si velim honestæ virginis favore & familiaritate frui, animum converto fæminæ brachia candidæ, & muto illius omnem voluntatem.

25. Thad kann eg hid 17. ad mig mun seynt fyrrast/ eg man vinga Man/ liŏda theirra muntu Lodfaffner vanur vera thŏ sie thier gŏd eff thu getur/ nyt eff thu nemur/ thorff eff thu thiggur.

Illud 17. novi quod me sero derelinquat virgo: Carmina illa Lodfafner tibi forsan nota sunt, sint tibi bona si nosti, utilia si discis, necessaria si accipis,

26. Thad kann eg hid 18. er eg Æfa Kennig Mey' me Manns Konu/allt er betra er eirn vmm kann thad fylger liŏda lokumm/ nema theirre eirnre er mig arme ver/ eda Myn Syster sie.

Illud 18. novi quod neminem docebo virginem aut mulierem, (omne præstat quod unus novit, hæc est clausula carminum) nisi illam qvæ me brachiis cingit, aut si mea soror fuerit.

27. Nu eru Haramål kvedenn Hava hollu i/ Havahollu at allthaurff Itasonum/ ŏthŏrff Itasonumm/ Heill så er kvad/ heill så er kann/ Niŏte så er nam/ heiler theirs hlyddu.

Nunc sunt sublimia dicta cantata in aula sublimi valde necessaria filiis hominum, non necessaria filiis hominum. Benè sit illi qui cecinit, benè sit illi qui novit, fruatur qui didicit, benè sit illis qui auscultarunt.

Gudmundi Andreæ Islandi

Notæ de Capite Runico.

Weit eg ad eg hieck vindga Meyde å. Sic explico.
Novi me pependisse ab arbore aërea.
Geyr vandadur geffen ŏdne.
Geir in Nominativo ponitur gladius affabris concessus Odino.
Item in exponenda secunda Stropha, suspendit interpres operam forsan tanqvam perarduam.
Vid hleiffe mig (a) selldu nie Hornunge. ɔ:
Nec pane nec poculo me sustentaverunt.
Nysta eg nider/ nam eg vpp Runar.

Vulsi

(a) Hielldu. C. R.

Vulſi deorſum ſurſum levavi Runas, ut craſſiſſimè idiotiſmum ſolæciſmo exprimam. Senſus autem eſt: Exaratione, vellendo auctor fui Runarum. Hic quaſi digito monſtrari videtur, unde Run habeat Nominis Etymon, nempe à vellicatione, vulſura, nam ſtilus evellit, eruit, ſulcum exaratum, ut tunc Run qvaſi Ruinn eruta appareat in veſtigiis ejus. Ru etiam primitivum videtur in noſtra lingva, vellus, quod nimirum vellere tempeſtivum eſt, inde vellere ad Rya / & Participum Ruenn vulſus, Ruin vulſa Ruet vulſum, veluti erutus eruta erutum, antiquius vel primitius his neſcio, ſed aliis aliud placet.

Æpande nam eg føll afftur thadan.

Inde defluens denuo cecidi, verum hic ænigmaticè videtur ſignificare ſuam θεορίαν ad πράξιν; pro gladio intelligit novaculum ſeu cultrum, quo Runas exaravit, aitq; ſe de aërea arbore novem noctes pependiſſe quam nemo novit, aut ejus radices. Videtur autem alludere ad contemplationem ſeu ludum literarium, cui per id tempus operam dedit, inducit verò inſtrumentum loqvens, & viciſſim ſe ac illud in unam denuo colligit, ac eandem σύστασιν, de quo plura ubi poſtulatur.

Item in Stropha quinta Offblótid. Non videbitur nimium immolari, ſed nequiter immolatum. Off apud antiqvos non nimis, ſed til ejus loco uſurparunt, ut alias in Havamálumm til Snotur til Snemma / til miøg / ſed Off inde øffugt perverſum adverſum, velut antea.

Æpande nam eg offøll thadann proprie ſic ſonat, lachrymans inde adverſus caſus me ſuſtulit.

Item thundur reiſt fyrer thióda Rauk. Thundur eſt cognomen Odini exaravit ante vulgi primitatem. Rauk ſeu Røk/non eſt cavere, ſed monimenta primæva ſeu originales derivationes.

Lióð than eg kann er kannat thióðans Kona og Manſkis Møgur Puerilis hic fuerat interpres ponendo appellativa paulo obſcuriora pro propriis nominibus. Carmina novi quæ novit neqve vir, nec mulier & neminis filius, ita reddidiſſem, vel nemine natus novit. Mange in Nominativo nemo, Manſkis in Genit: ratio eſt declinationis eadem cum latinis. Si componuntur duo recti ambo variantur. Veluti hic Mann & Einge.

Vocabula quæ his verſibus occurrunt & antiquitatem ſapiunt hic annotantur.

Gätter vel Giætter / Gatt in Sing: fores ſeu apertura oſtii, unde phraſis, Hurd er á Giætte / Janua patet, aperta eſt.
Flet/ Fletiar in plur: Area domeſtica ſeu platea penatum.

Wy:

Wyte culpa noxa, vitium immodestiæ.
Braut/ callis. Thiódbraut via regia.
Walat/ fortuitum Diverſorium ſeu mendicatum.
Gume pro viro, maximè pro ingenuo Cenſore, inde Brudgume procus, Gume procax, thrumer inſidiatur, vel occultè imperans.
Sylg/ Øl Cerviſia, à Svelgia ingurgitare.
Koper/ hiat, inhiat, nunc Gaper.
Folld/tellus dictio Hetnera.
Grådugur Madur/ homo helluans, Comedo, Catillo,
Wøvera / Dubia exercitatio. Item Wogeſtur fortuitus hoſpes, dubius.
Hæſenn freqventativum ab Hæden/ illuſor, irriſor.
Endurthåga/ talio, remuneratio.
Therd/ exſiccatio, tergificatio.
Thiódlad Contubernium, Diverſorium.
Werdur prandium vel cœna.
Augabragd æſtimatio prima fronte.
Glamme/ Gerro, congerro.
Orir infeſtat inde Orar jurgia diffugia.
Aſhvorff acclivis via vel moleſta longo profecta ſeu proprie circumitiones moram facientes.
Gangaſkala phraſis ſeu circumſcriptio pro crebro & continuos. nam Skale eſt cubile, vel Cænaculum crebro perambulari ſolitum.
Lcyſung perfidia, fucata mens, hypocriſis.
Off hug mæla/ adverſus mentem loqui.
Ørløg ſiniſtra fata, moleſtiæ.
Wit unde Witran viſitatio.
Man/virgo.
Mange/ nemo,
Mann vir inde dubium Mange/ nemo ſc: com: gen:
Bautaſteinar/ ſaxa buſtis impoſita.
Gryma nox in tempeſta.
Seffe animus.
Siffiar Amicitiæ neceſſitudines.
Thulur & Fimbulthulur/ orator referendarius.
Makir gladius à μαχαιρα.
Mar. Eqvus, inde Mer equa.
Ryta ſeu Rauta frendere rugire belluarum more.

Tel

Teitur hinnulus, eqvuleus vel quilibet juvencus.
Jdgiøld xenium, remuneratio,
Thula Declammatio fabulæ, inde thulur effator.
Galle/ vitium ſeu virulentia animi.
Skôlpinn/ tetricus diſtortus.
Wilmezar/ ſervi, mancipia, ab Aſavili oriundi, quaſi ejus filii adulterini.

F I N I S.